

Az önkormányzatok is felkészültek a védekezésre

A belvíz nem jön váratlanul

Az Aktivizig már egy hónapja belvízkészültséget rendelt el. A szakemberek szerint ha hirtelen enyhül az idő, a nagy mennyiségű hólé nem tud a talajba szivárogni és előntheti a mélyebben fekvő területeket. A korábbi több millió forintos belvízi károk tapasztalataiból tanulva az önkormányzatok felkészültek a védekezésre.

Az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság (Aktivizig) működési területén jelentős mennyiségű hóban tárolt vízkészlet gyülemlett fel. Ez az jelenti, hogy egy hirtelen jött enyhülés következtében annyi víz zúdulna le, mint ha 40-50 milliméter eső esne egyszerre.

– A gyors melegedés vagy eső esetén a hólé nem tud a talajba szivárogni, hanem előnti az alacsonyabban fekvő területeket – tudtuk meg *Andó Mihálytól*, az Aktivizig főmérnökétől. A januárban leesett rengeteg hó egy része már elolvadt és emiatt a talaj felső rétege egy méter mélyen már telítődött vízzel.

A szakemberek a mostani helyzetet veszélyesebbnek ítélik meg, mint a januárit. Ennek elsősorban az az oka, hogy lassan kimegyünk a télből és bármikor bekövetkezhet egy gyors olvadás. Emiatt az Aktivizig a területén közel egy hónapja belvízkészültséget rendelt el.

A főmérnök abban bíz, hogy a felmelegedés nem váratlanul jön, hanem fokozatosan, 2-3 hét alatt olvad el a felgyülemlett hőmennyiség. A csatornák átereszeit, zsilipeit – ahogy az idő engedi – folyamatosan tisztítják. Jelenleg a csatornák befagytak, de az enyhülésnél elsőként ezeket takarítják ki. A Tisza vízgyűjtőterületén a sokéves átlaghoz képest kétszer annyi hó gyűlt

A vastag hótakaróból sok víz lesz, ha jön az olvadás.

Fotó: Schmidt Andrea

150 MILLIÓ AZ ALAPBAN

Még nincsenek belvizes területek az országban, de a belvízkárok elhárításáért felelős operatív csoport a múlt hét eleje óta már működik a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériumban (FVM). A szivárgó vizek elvezetése jelenleg nyolc víztársulatnak ad munkát, elsősorban a Dél-Alföldön, a Közép-Dunántúlon és Észak-Magyarországon. Az ország sík vidéki területén 42 ezer 600 kilométer belvízcsatorna vezet le a vizet szükség esetén. A belvíz-kár-elhárításra az agrártárcánál egy úgynevezett havária alaphoz költenek szükség esetén. Ez az alap az idén mintegy 150 millió forinttal rendelkezik.

össze. Ezért megvan az esélye annak, hogy nagyobb árhullám alakuljon ki.

Balástyán az 1999-es és 2000-es nagy belvív negyvenmillió forintos kárt okozott. – A korábbiakból tanulva már ősszel elkezdtük az átereszek tisztítását, karbantartását – mondta *Ujvári*

László polgármester. A probléma esetleg a gyűjtőcsatornáknál lehet, hiszen ezeket vastag jégpáncél fedi. Az idő enyhülésével ezeket kézi és gépi erővel kitakarítják.

Kisteleken a három évvel előtti hatalmas belvív 560 ingatlant rongált meg, a helyreállításra

az államtól 281 millió forintot kapott a város. A település összkára meghaladta a 600 millió forintot. – Akkor utakat kellett átvágnunk, hogy elfolyjon a víz. Most kiépült a csatornahálózatunk, a városból négy irányba vezetjük el a vizet – tájékoztatta lapunkat *Nagy Sándor* polgármester.

Domaszéken húsz magánházat rongált meg a korábbi belvív, a helyreállításra 1,3 millió forintot kaptak. A jövő héten rendkívüli ülésen tárgyalják meg a képviselők az idei védekezési tervet. – Erre azért van szükség, hogy most ne érjen bennünket váratlanul az esetleges belvív – tudtuk meg *Gulácsiné Somogyi Ilona* jegyzőtől. Az ülésen elhangzottakról a domaszékiek a helyi újság különszámából tájékozódhatnak.

KORMOS TAMÁS

Hí a NATO!

PANEK SÁNDOR

A kormány döntése értelmében még két évig soroznak Magyarországon, aztán a sorkatonaság szerepét hivatásos hadsereg veszi át. Noha a változáshoz kétharmados szavazás szükséges a parlamentben, nézetkülönbség csak a költségeket és a bevezetés időpontját illetően van, így valószínű, hogy a sorozás mint állami kényszerintézkedés rövidesen a múlté lesz.

A kötelező sorkatonaságot a kiegyezés után, 1868-ban vezették be Magyarországon, és közel 150 éves mérlegében lényegesen több a szenvedés és a keserűség, mint a hősiesség és a honszeretet. A honvédelem nemes 19. századi jelentésének a 20. században mindössze kétszer, 1919-ben és 1956-ban felelhettek meg sorozott magyar katonák, ezzel szemben viszont két öldöklő háborúban veszték el százazrek idegen területen, az állami vezetés felelőtlensége miatt. A békeidő sem volt felemelőbb ennél: a bevonuló sorkatona hol a kor militáns korlátoeltságát kapta cserébe szabadságáért, hol pedig Brezsnyev elvtársat, a körletfelmosást és a krumplihámozást.

Más oldalról nézve azonban a haza védelme kötelessége a modern államnak is, és az állam a legerősebb katonai szövetségben sem képes tétlen polgárokkal megvédeni a hazát. A NATO beavatkozásaiából látható, hogy a szervezet vonakodik idegen földön szárazföldi csapatokat bevetni, mert sok áldozattal járhat, és a tagországok vezetése belpolitikailag nehezen képes elfogadtatni a saját katonák áldozatát egy idegen orszáért. Magyarországnak rövid időn belül működőképes hivatásos hadsereget kell létrehozni, de még ennek 25-35 ezresre tervezett állománya sem képes egy rendkívüli állapotban minden védelmi feladatot ellátni. Feltételezhető, hogy az állampolgároknak erejükhez mérten ki kell venniük a részüket a nemzet biztonsága fölötti örködésben.

Sok múlik majd azon, amit ma még senki sem tud, hogy milyen minőségű lesz a magyar hivatásos hadsereg. Mondják, a kötelezően besorozott fiatalokból megalázott, eltempult emberek lesznek a civil céljaikhoz mérten elvesztegetett időnek számító szolgálat alatt. Jó képességű besorozottakban nincs hiány, de a honvédelmi képzés annyira távol van a polgári életben fontos korszerű tudástól, hogy nem csoda, ha az átmeneti „szabadságvesztés” nem vált ki lelkesedést. A minőség csodáját azonban a hivatásosaktól sem lehet várni. Amíg a honvédelmi miniszter abban a helyzetben van, hogy a „legjobban fizetett állami alkalmazottak” mézesmázájával csábítja a jelentkezőket és egyúttal a roma fiatalokra tesz célzásokat, nehéz kitalálni, mi lesz az a mérce, amely a minőségi kiválasztást eredményezi.

A hadsereg egészséges lelkeket fejlesztő, emberpróbáló élményében a legnaivabbak sem hisznek. Az ország szuverenitását pedig, amelynek eléréséért 1848-ban az emberek élete sem volt drága, átalakította a történelem. A „hí a haza!” eszménye – ha volt ilyen – már a múlté. A NATO hívó szavához más fül kell.

Mórahalmon és Szentesen működik, Makón még nem

Három tész-nek van helye a megyében

Agrárszakemberek szerint három termelői értékesítő szervezetnek, azaz tész-nek lenne helye a megyében. A Mórakert Szövetkezet már dolgozik a Homokháton, Szentesen január óta működik a Dél-alföldi Kertészek Szövetkezete és a szándék már Makón is megvan.

A tész-ek éve lesz Magyarországon 2003 – hirdeti a minisztérium. Az úgynevezett előzetesen elismert tész-ek 150 millió forintos bevétel az árbevétel 20 százaléka, 150 és 300 millió között 30 millió forintot, plusz a 150 millió feletti összeg 3 százaléka, 300 és 400 millió közötti bevételnél 34,5 millió forintot, plusz a 300 millió feletti rész 6 százaléka, 400 millió fölött 40,5 millió forintot, plusz a 400 millió fölötti hányad 9 százalékát kapják támogatásként. A véglegesen elismert tész-t az árbevétel 8 százalékaival segíti az állam. A támogatásból hűtőház, kizsérelőüzem épülhet és minden olyan beruházás, ami a termékek piaca jutását segíti. A földés- és a gyümölcsstermesztők az unióban is így, a tész-eken keresztül kapnak segítséget. A Csongrád megyei agrárszakemberek szerint a megyében három ilyen szervezetnek mindenképpen helye lenne: a mórakerti már működik, a szentesi is létrehozták, a makói azonban még nem alakult meg.

– Miféleképp először a fogalmakat kell tisztázni: tész-t nem lehet alakítani, csak szövetkezetet, rt.-t, vagy kft.-t. Meg kell felelni az 1999-ben megjelent törvény kritériumainak, pályázni kell, akkor lehet elnyerni a tész-szé való előzetes, majd a végleges elismerést – mondja *Fülek László*,

a Hagyma Terméktanács titkára. – Azt is kevesen tudják, hogy csak olyan szövetkezetet ismernek el tész-nek, amelyet kizárólag egyéni termelők, illetve termeléssel foglalkozó vállalkozások hoznak létre: nem lehet tag se feldolgozó, se kereskedő, épp azért, hogy a támogatás a termelőnek jusson. Bár jó néhány szövetkezet alakult, szerintem azt a szervezetet, amely a tész címmel pályázhatna, előbb kis körben kellene létrehozni és az előzetes elismerés után tovább bővíteni, az egész térségre.

Amikor tavaly ősszel Szentesen járt *Németh Imre* földművelésügyi miniszter, *Csikai Miklós*, a szentesi Árpád Agrár Rt. vezetője, egyben a Magyar Agrárkamara elnöke bejelentette: Szentes térségében is szervezik a szövetkezetet, amely tész-szé szeretne válni. Az elhatározást tett követte: jelenleg 590 regisztrált taggal, hivatalosan is működik a Dél-alföldi Kertészek Szövetkezete, amely készíti az előzetes elismerést célzó pályázatát. A Szentesen és a térségében élő, zöldségtermesztéssel foglalkozó tagok összesen kétmilliárd forint értékű árualappal rendelkeznek.

A fejlődés terén a Homokháti Kistérségben működő Mórakert Szövetkezet áll a legjobban. Az áruházlánckba beszállító és a balti-kumi országok piacán is jelen lévő szövetkezeetről nemrég a makói érdeklődők is hallhattak, a mezőgazdasági téli esték sorozat egyik fórumán. A Mórakert 1995-ben jött létre, 2001 júniusá óta elismert tész-ként működik és elérte a másfélmilliárdos nettó árbevételt. A szövetkezet a térség mezőgazdaságának motorjává vált.

B. A.

A fiatalok a piacképesség szerint választanak hivatást

Kevésbé népszerű az orvosképzés

Csökkenő számú felvételiző, nagyarányú pályaelhagyás, sok külföldre távozó. Ez jellemzi a hazai orvoslást, ami elsősorban az anyagi megbecsülés hiánya miatt fokozatosan veszít hajlandó népszerűségéből.

A hatvanas, hetvenes, s még a nyolcvanas évek elején is legálabb tízszeres túljelentkezés volt a hazai orvosegyetemeken. Akkoriban óriási teljesítménynek számított bejutni az orvoskarokra. Az elmúlt években több egyetemi szak is megelőzte az egykor listavezető orvosit, a középiskolás diákok a pályaválasztásnál mérlegelik, hogy megszerzendő diplomájuk mennyire lesz piacképes. A sláger a jogi, a közgazdasági egyetem, illetve a kommunikációs szak. Igaz ugyan, hogy orvosi végzettséggel el lehet helyezkedni, mert üres állás egyre több van az országban, de a fizetés – hosszú távon – kevés.

– Az orvosi pálya iránti érdeklődés csökkenése nemcsak magyar, hanem világszerte – szögezi le *Lednitsky András*, a szegedi orvoskar dékáni hivatalának vezetője –, aki az általános orvoskarra jelentkezők számának csökkenését a következőkben látja: az orvosi szakma egy életen át tartó folyamatos tanulást követel, szigorúak az elvárások, sok az ügyelet, hosszú a képzési idő. A hat egyetemi év elvégzését követően még 5-6 év a felkészülés a szakvizsga megszerzéséig. A pályát választók a pénzügyileg gyorsabban konvertálható szakmák felé fordulnak.

Az orvoslás nem ezek közé tartozik, hiszen, amire egy orvos szakvizsgát tesz, harminc év körüli. Ekkor a fizetése csak töredé-

A végzetek egy része eltűnik az egészségügyből.

Fotó: Miskolczy Róbert

ke például egy vele egykorú közgazdász végzettségű cégvezető jóvedelmének. A szegedi kórházban például az egyetem befejezése után kötelező 2 éves rezidensi idejét töltő orvos bére – pótlékokkal együtt – körülbelül bruttó 130 ezer forint.

A nehézségekre, a hátrányokra sokan az egyetemi évek alatt döbbennek rá, s a diploma megszerzése után fordítanak hátat a szakmának vagy a hazának.

A Magyar Orvosi Kamara főtítkárá, *Gyenes Géza* információja szerint tavaly a hazai orvoskarokon végzetek 30 százaléka „tűnt el” a rendszerből, az egyetem elvégzése után már be sem jelentkeztek a hazai kórházakba

szakorvosi képzésre. A szegedi kórházban a fertőzőosztályon, az onkológián, a baleseti sebészen, a krónikus belgyógyászatban nincs jelenleg rezidens.

A friss diplomások – gyógyszerügynököknek állnak, másoddiplomás képzésre jogra, közgazdára jelentkeznek vagy külföldre mennek – mondja a kamara főtítkárá.

Az orvosi kamara nemzetközi bizottságának tagja, *Karlinger Kinga* adatai szerint az elmúlt évben 38 magyar orvos ment Svédországba, az itthoni fizetésük ötszöröséért. Igaz, nem tömegesen, de szállingóznak – főleg sebészek – Németországba. A németek még a szakvizsgával

nem rendelkező fiatal orvosokat is fogadják a sebészeten. A svédek újabb magyar orvosokat invitálnak hazájukba, körülbelül tíz háziornosnak tudnak munkát adni.

EU-s tárgyalások folynak arról, hogy a közösség országai azonos orvosszakmai, képzési követelmények legyenek, ezzel biztosítva a szabad orvosáramlást. Ha a szabad mozgás lehetővé válik, a nyelveket jól beszélő fiatal orvosok előtt nem lesz akadálya a külföldi munkavállalásnak, amit az itthon maradó betegek szenvednek meg, meg a büdés. Az orvosi a legdrágább képzés.

K. K.